

Έκδοτης — Διευθυντής
Γ. Δ. ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ
Έτος Ιον — Αριθ. φύλλου 3
Τιμή φύλλου δρχ. 5
15 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1976
Ήρακλειον 1866, αριθ. 110

ΒΙΑΝΝΙΤΙΚΑ ΝΕΑ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΣΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΒΙΑΝΝΙΤΩΝ

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΕΣ ΜΑΣ

Τὰ «Βιαννίτικα Νέα» έγιναν δεκτά από τους συνεργάτες μας με πολλή χαρά, συγκίνηση, ένθουσιασμό κ.λπ., καθώς και άλλες εκδηλώσεις ενισχυτικές γι' αυτούς, που είχαν την πρωτοβουλία στην έκδοσή τους για τη συνέχιση της προσπάθειάς τους. Έξισου καλά λόγια γράφθηκαν ή ακούστηκαν και από άλλους αξιόλογους ανθρώπους, που δεν είναι θέβαια Βιαννίτες, αλλά έπαιναν στην εφημερίδα μας, με το πλούσιο και ενδιαφέρον περιεχόμενο και την επιμελημένη της έκδοση, μια πολύ αξιόπαινη προσπάθεια για έπαρξια και που αξίζει να θρεί πολλούς μιμητές. Έτσι, με πολλή προθυμία, προσφέρθηκαν και προσφέρονται να βοηθήσουν με τις γνώσεις τους και στην ποιότητα της εφημερίδας μας και στην προβολή της Έπαρξιας Βιάννου.

Όλα αυτά, πρέπει να το όμολογήσουμε, είναι για μας πολύ συγκινητικά και μας δίνουν την ικανοποίηση πώς η προσπάθεια και το ενδιαφέρον μας για την έπαρξια μας θρήκε την ανταπόκριση που επιθυμούσαμε και μας δυναμώνουν στη συνέχισή τους, με στόχο τη συνεχή άνοδο και ποιοτική θελίωση των «Β. Ν.». Πρέπει, ή φωνή της Βιάννου, που θγαίνει μέσα από την εφημερίδα της, να άκούεται όσο πιο πλατιά, δυνατά και καθαρά μπορεί, και ή ως τώρα ξεχασμένη έπαρξια μας να προβληθεί περισσότερο, να εκτιμηθεί και να προσεχτεί.

Παράλληλα όμως, σε επιστολές συνεργασιωτών, καθώς και σε ιδιαίτερες συζητήσεις, διατυπώνεται ή γνώμη πώς τὰ «Βιαννίτικα Νέα» (ή εφημερίδα της Βιάννου που έλειπε κ.λπ., κ.λπ) πρέπει, πριν άπ' όλα, να άσχολούνται με τὰ «ζωντανά», τὰ «τρέχοντα», τὰ «παρόντα», τὰ «μεγάλα», τὰ «καυτά» προβλήματα της έπαρξιας μας, κι ύστερα μ π ο ρ ο υ ν να παρουσιάζουν και άλλα θέματα (ιστορικά, αρχαιολογικά λαογραφικά κ.λπ.).

Δηλώνουμε και πάλι στους αναγνώστες μας και σ' όλους γενικά τους Βιαννίτες ότι με χαρά θά άκού-

σουμε οποιαδήποτε γνώμη ή υπόδειξη και θά τη λάβουμε υπόψη, φτάνει να μην έρχεται σε αντίθεση με τους σκοπούς της έκδόσεώς μας.

Στό πρώτο μας φύλλο καθορίσαμε, νομίζω, με σαφήνεια τους σκοπούς των «Βιαννίτικων Νέων», μα και σήμερα μπορούμε να επαναλάβουμε ή και να κάνουμε σαφέστερες τις βασικές επιδιώξεις μας. Η Έπαρξια Βιάννου, παρά τη μεγάλη σημασία που παρουσιάζει από κάθε άποψη, και σχετικά με το παρελθόν (ιστορία, αρχαιολογία, λαογραφία κ.λπ.) και σχετικά με το παρόν, έχει σχεδόν ξεχαστεί. Είναι μικρή σε έκταση, (165 τ. χ.), λίγος ο πληθυσμός της (6.335 κατ. το 1971), και τυχαίνει να βρίσκεται στο νοτιότερο άκρο της Χώρας μας. Κι όμως ή γενικότερη σημασία της και οι οικονομικές της δυνατότητες (με την κατάλληλη θέβαια ένισχυση για τή αξιοποίησή τους), θρίσκονται σε σχέση αντίστροφως ανάλογη (σε μεγάλο μάλιστα βαθμό) με την έκταση και τόν πληθυσμό της.

Αυτή την άγνωστη Έπαρξια θεωρούμε πρότιστο χρέος μας να προβάλουμε και να την κάνουμε γνωστή όσο πιο πολύ μπορούμε. Και την προβολή αυτή θά την πετύχουμε με όλα τὰ μέσα και τους «τίτλους» που διαθέτουμε. Άνάμεσα στους τίτλους αυτούς μεγάλη άξια έχουν ή ιστορία, ή αρχαιολογία, ή λαογραφία, οι λαϊκές παραδόσεις, οι φυσικές όμορφιές, ή οικονομική δραστηριότητα, τὰ έκλεκτα προϊόντα, ή επιστημονική ή λογοτεχνική δημιουργία των συνεργασιωτών μας και πολλά άλλα, που θά κάνουν πιο αίσθητη την πολιτιστική και οικονομική μας παρουσία και θέση στον έλληνικό χώρο. Αυτά όλα συνθέτουν τη φυσιογνωμία της Έπαρξιας μας και την προβάλλουν και δεν μπορούμε φυσικά να τὰ άγνωστούμε ούτε και να τὰ κάνουμε άπερργο. Έχουμε άλλωστε τόσα φωτεινά παραδείγματα άλλων περιφερειών.

Τὰ παραπάνω δε σημαίνουν πώς ύποτιμούμε το παρόν και τὰ σημερινά μεγάλα προβλήματα του τόπου μας. Κάθε άλλο μάλιστα. Κι αυτό το καθορίσαμε

με έμφαση από το πρώτο μας φύλλο. Και στα δυο προηγούμενα φύλλα μας έχουμε άφιέρωση άρκετό χώρο των «Β. Ν.» για τὰ ιδιαίτερα προβλήματα της Έπαρξιας μας και θά διαθέσουμε στο έξης όσο γίνεται περισσότερο, φτάνει να γίνονται γνωστά στη διεύθυνση της εφημερίδας μας τὰ προβλήματα αυτά από τους συνεργάτες μας. Τὰ «Β. Ν.» δεν έχουν, για την ώρα τουλάχιστο, τη δυνατότητα να διαθέτουν ειδικούς συνεργάτες σε κάθε χωριό και σε κάθε μέρος που θρίσκονται Βιαννίτες, ώστε να μαθαίνουν και να παρουσιάζουν κάθε πρόβλημα της Έπαρξιας. Στόν τομέα αυτό περιμένουμε τη βοήθεια, της συνεργασίας και την πληροφόρηση από όλους. Όλοι οι Βιαννίτες, πρέπει να γίνουν συνεργάτες και ανταποκριτές μας. Χωρίς αυτή τη βοήθεια των αναγνώστων, τὰ «Β. Ν.» δε θά μπορούσαν να καταπιαστούν με όλα τὰ προβλήματα του τόπου. Πολλοί, άλλωστε, από τους αναγνώστες μας, θά μπορούσαν οι ίδιοι να άσχοληθούν με την παρουσίαση και μελέτη κάποιου τέτοιου προβλήματος από τις στήλες των «Β. Ν.». Άς μην τὰ περιμένουν όλα από ένα ή δυο ανθρώπους, που φυσικά δεν είναι δημοσιογράφοι. Προσφέρθηκαν να δώσουν την πρώτη ώθηση στην κινητοποίηση και ενεργοποίηση του «λανθάνοντος δυναμικού» της Έπαρξιας Βιάννου.

Για την επιτυχία των παραπάνω, και άλλων φυσικά, ευγενικών επιδιώξεων των «Βιαννίτικων Νέων», άς βοηθήσουμε όλοι οι Βιαννίτες με όλα τὰ μέσα, με όλη μας την έπιρροή και με όλες μας τις δυνάμεις. Είναι ύποχρέωση όλων των Βιαννιτών και οι ίδιοι να βοηθήσουν στη ζωή και την άνοδο της εφημερίδας τους και σε άλλους να την κάνουν γνωστή και να εξασφαλίσουν την ύποστήριξή τους. Τὰ «Βιαννίτικα Νέα» πρέπει να σταθούν μια καλή εφημερίδα, να ενισχυθούν όλικά και ήθικά, να θελιωθούν και να συντελέσουν στην όσο γίνεται μεγαλύτερη προβολή της Έπαρξιας μας και στη γενικότερη άνοδο των κατοίκων της.

Κ. Γ. ΣΤΕΦΑΝΑΚΗΣ

ΤΟ ΙΕΡΟ ΤΟΥ ΕΡΜΗ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΦΡΟΔΙΤΗΣ ΣΤΗ ΣΥΜΗ ΒΙΑΝΝΟΥ

ΑΓΓΕΛΙΚΗΣ ΛΕΜΠΕΣΗ Έπιμ. Άρχαιοτήτων Νομού Ήρακλείου

— Γ' —
Ο θεός Έρμης, που την εικόνα του έχουμε σε χάλκινα ελάσματα, παριστάνεται άλλοτε πάνω στο δέντρο και άλλοτε στεφανωμένος με κλαδιά δέντρου. Μια άναθηματική έπιγραφή σε πέτρα του 3ου αι. μ. Χ. άναφέρει το θεό Έρμη με το έπίθετο Δενδρίτης. Ο Έρμης δηλαδή λατρεύεται στο ιερό της Σύμης σαν θεός της φύσης αλλά και της γονιμότητας, όπως δεί-

Η Έπαρξια Βιάννου

Του κ. Γ. ΤΖΑΜΟΥΖΑΚΗ

— 20 —
Η Έπαρξια μας έχει χαρακτηριστικό τη μεγάλη εδαφική πολυμορφία. Έτσι, άνάμεσα στις τόσες άλλες εδαφικές εναλλαγές της, έχει και τὰ φαράγγια της. Το κυριότερο φαράγγι του Νομού Ήρακλείου είναι το άραιο φαράγγι της Άρθης, «το άξιο θέας» κατά τόν άρχαιολόγο Στέφανο Ξανθουδίδη. Τεράστιες φυσικές δυνάμεις σχίσανε στη μέση ένα πέτρινο όγκο ύψους 454 μέτρων, με τέτοιο τρόπο, που στις έσοχές της οι προεξοχές της άλλης. Άπό τη σχισμή, ποδινα πλάι τους σε πολλά μέρη μόλις λίγων μέτρων, περνά άφθομο νερό και ποτίζει την όμορφη κοιλάδα της Άρθης. Το Ποροφάραγγο θρίσκει στο Δερματιώτη ποταμό. Το φαράγγι του Χόνδρου διασχίζεται από τόν

διο χώρο. Στα έργα αυτά εικονίζεται ο πιστός να φέρνει στο θεό το ζώο, που προοριζόταν για θυσία, ή το κεφάλι μόνο του ζώου, που είχε κιάλας θυσιαστεί. Στην περίπτωση αυτή ή προστάσια ήταν διπλή, γιατί άναφερόταν στον πιστό και το κοπάδι του.

Η εὐλάβεια των ευσεβών πολιτών έκφραζόταν και με άλλα άναθήματα. Ένα γύλινο ειδώλιο του 7ου αιώνα παριστάνει το θεό να παίζει τη λύρα, το όργανο που πρώτος αυτός έφεύρε, σκαρώνοντας το άπό το καύκαλο μιας χελώνας.

Άλλα πάλι ειδώλια του ίδιου αιώνα εικονίζουν κοινούς θνητούς σε λατρευτική στάση, ενώ ένα χάλκινο ειδώλιο παριστάνει ένα κένταυρο, ένα δαίμονα δηλαδή που έχει κεφάλι, στήθος και χέρια ανθρώπινα και το υπόλοιπο καρμύ άλογόσιο.

Για τη θεά Άφροδίτη, που λατρεύονταν στο ιερό μαζί με τόν Έρμη, πιδ εύγλωττα είναι τὰ πηλίνα άναθήματα. Τά πιο χαρακτηριστικά για τις κύριες ιδιότητες της θεάς είναι τ' άνάγλυφα πλακίδια του 7ου αιώνα π.Χ., που την παριστάνουν όρθή με κορόνα στο κεφάλι και μακρύ φόρεμα, το όποιο άνασκαίνει για να φανεί ή γυναικότητά της. Σε άλλα πάλι πλακίδια εικονίζεται γυμνή με το ένα χέρι στο στήθος και το άλλο στην ήθη. Και ή Άφροδίτη δηλαδή, όπως και ο Έρμης, λατρεύεται στο ιερό της Σύμης

Η ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΒΙΑΝΝΟΣ

Του γεωπόνου ΒΑΓΓΕΛΗ ΒΑΡΔΑΚΗ

— 10 —
Η φυσιογνωμία της Βιαννίτικης γης χαρακτηρίζεται άνώμαλη και τραχειά. Χαρράκια, πέτρες και χόματα είναι σφιχτά άγκαλιασμένα μεταξύ τους. Βουνά και λαγκάδια άδελφικά ένωμένα. Συχνές και θαθείες είναι οι έναλλαγές στο τοπίο της. Τοπίο άγριο και πολύ άγχαπημένο από όσους είχαν την τύχη να θρεθούν κοντά του. Στην άγριότητα του μερώνεται ή άγρια φύση, ξεκουράζεται το ανθρώπινο μάτι και γαληνεύει ή επαναστατημένη ψυχή και το άνήσυχο πνεύμα. Η θάλασσα της, ήσυχη όπως είναι πάντοτε στις μαγευτικές άκρογιαλιές της, χαϊδεύει άπαλά τὰ πόδια της.

Βουνό, πεδιάδα και θάλασσα, είναι συνδυασμένα με τόν πιο άρμονικό τρόπο στον τόπο αυτό. Και όλα μαζί συνθέτουν ένα σύνολο, ξεχωριστό, μοναδικό και έκκουστικό, που καθορίζει μά και διαχωρίζει την έπαρξια Βιάννου από την υπόλοιπη Κρήτη.

Οι Βιαννίτες, όλοι οι Βιαννίτες, είμαστε σφιχτά ένωμένοι μαζί της. Γιατί όλα τὰ παραπάνω, για μας, είναι ζωντανά στοιχεία, είναι κομμάτια από τόν ίδιο τόν έαυτό μας. Άπ' αυτά εκίνησε ή ζωή μας και πάνω σ' αυτά στηρίχτηκε τ'όσα χρόνια.

Όσο όμορφη κι άν είναι ή Βιάννος, όσο ίσχυρή κι άν είναι ή άγάπη μας γι' αυτή, όμως για λόγους καθαρά βιοτικούς, δεν μείναμε όλοι κοντά της. Γιατί πάνω από όλα, πάνω από την αισθητική, την τεχνική και την άγάπη, στέκεται ή ζωή, στέκεται ή βιολογική

(Συνέχεια στην σελίδα 4)

★ ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ★

ΑΠΟ ΤΑ ΘΕΙΜΑ ΤΟΥ ΤΟΠΟΥ ΜΑΣ

Βιαννίτικες 'Ιστορίες

ΟΙ ΣΙΝΗΔΕΣ

Του Γιώργου Ν. Βολωνάκη

ΧΡΗΣΙΜΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ

Υγειονομικός Σταθμός Βιάννου	21205
Ίατρείο Αγροτικό Πεύκου	31377
Χωροφυλακή Υποδιοίκηση Βιάννου	21206
Χωροφυλακή Σταθμός Πεύκου	31376
Γυμνάσιο Βιάννου	21230
Άγρονομείο Βιάννου	21006
Ειρηνοδίκηο	21211
Συνεταιρισμός Βιάννου (Γραφεία)	21226
Συνεταιρισμός Βιάννου (Έλαιουργείον)	21136
O.T.E. (Θλάθα)	12
O.T.E (πληροφορίες)	21215
Έλληνικά Ταχυδρομεία	21203

ΑΓΟΡΑΙΑ

Βασιλάκης Γεώργιος - Βιάννος	21239
Ζαϊμάκης Θεόφιλος - Βιάννος	21304
Θεοδοσάκης Γεώργιος - Πεύκος	31437
Καρτσάκης Έμμανουήλ - Λουτράκι	21103
Λασηθιωτάκης Γ. - Βιάννος	21355
Χατζάκης Ίωάννης - Άγιος Βασίλειος	31301
Γαλανάκης Μιχ. Χόνδρος	21101

ΛΑΪΚΕΣ ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ

‘Ο “Αν Δημήτρης

‘Ανάμεσα στον Κερατόκαμπο και στη Δέρματο και λίγο παραπάνω από τη θάλασσα, πνιγμένος μέσα στα λιόδεντρα και χαρουπόδεντρα αναπαύεται στη δόξα και την ιστορία του ο “Αι - Δημήτρης. Παλιά βυζαντινή εκκλησία με σωζόμενο πρόναο και τοιχογραφίες. Γνώρισε δόξα, άκμη και πλούτη, όπως φαίνεται και από τις παραδόσεις που άκόμα και σήμερα διατηρεί.

Γιά το χτίσιμό του λένε ότι όλοι οι τεχνίτες και οι έργατες άρχισαν το πρωί έντελως νηστικοί. Δούλευαν μέχρι να άντέχουν την πείνα. Όταν κουράζονταν και πεινούσαν, σταματούσαν για την άλλη μέρα. “Ολη ή λάσπη για να χτιστεί έγινε όχι με νερό αλλά με γάλα από ΚΟΚΚΙΝΕΣ ΑΙΓΕΣ.

Είχε ώραίο κωδωνοστάσιο που φαίνεται άκόμη. Καί είχε, λένε, χρυσή καμπάνα. Καί είχε το μοναστήρι πολλούς καλογέρους και πολλά κοπάδια και περιουσία.

‘Η παράδοση λέει πως κάποτε κινδύνευε το μοναστήρι από τους Τούρκους που έρχόταν έναντιον του. Οί μοναχοί ξεκρέμασαν τη χρυσή καμπάνα, ξεγαλαντά κουδούνια από τα γιδοπρόβατα και τά κρύψανε λίγο παραπάνω σε μία πετρώδη περιοχή μέσα σε μεγάλη σπηλιά. Τά κρέμασαν

λέει ή παράδοση, σε χοντρά ξύλα (μεσοδόκια) και έφυγαν να γλυτώσουν. Γιά πολλά χρόνια άργότερα, όταν φυσούσε δυνατός βοριάς, άκούσαν ο ήχος της χρυσής καμπάνας. Τώρα δέν άκούγεται. Οί νεότεροι δικαιολογούν το γεγονός άπλα και λογικά. Με τον καιρό σάπισαν τά μεσοδόκια, έπεσαν κάτω κουδούνια και καμπάνα, γι’ αυτό δέν άκούγονται.

Άλλη παράδοση λέει ότι όταν έμαθαν οί μοναχοί ότι έρχεται έχθρικός στρατός, μαζεύτηκαν όλοι στο ίσωμα ενός ψηλού θράχου, γέμισαν ένα καζάνι νερό, τό ζέσταναν και διάβασαν την «ψωμοκατάρα». Σάν τελείωσαν έχυσαν τό «καταραμένο» πιά νερό στο Βράχο. “Όσο μέρος του Βράχου στέκονταν οί μοναχοί, έμεινε άνέπαφο. “Ο ύπόλοιπος θράχος σάν να κόπηκε με τεράστιο μαχαίρι κι έπεσε και χώρισε. Φαίνεται τώρα ο θράχος κι όποιος τόν δει, δέ δυσκολεύεται να πιστέψει την παράδοση.

Στη συνέχεια οί μοναχοί φόρτωσαν στα ζώα όλα τά κινητά πράγματά τους, καθαλίκεψαν στα όλογα και έφυγαν τρεχάτοι να γλυτώσουν από τόν έχθρό. Βάδιζαν βιαστικά και σάν θρέθηκαν μακριά και άφοι πιά κουράστηκαν, σταμάτησαν, ξεπέζεψαν και έχτισαν εκεί τό μοναστήρι τών ΑΠΕΖΑΝΩΝ.

ΒΥΡΩΝ ΜΑΝΕΤΑΚΗΣ

Ο ΓΑΜΟΣ

- 3ο -

(Διηγείται ή Μ. Κασαπάκη)
Άφοι έτσι ανταλλάζουν άρκετές μαντινάδες, ξεκινά τό ψίκι για την εκκλησία. Μπρός οί λυράρηδες κι άκολουθεί ή νύφη κι ο γαμπρός, που τούς έχουν στη μέση οί φίλες της και οί φίλοι του.

Στό δρόμο τούς ραίνουν άπτι τά γύρω δώματα τών σπιτιών με λουλούδια και ρύζι (τά καλορίζικα).

Στην εκκλησία τούς περιμένει ο παπάς και μόλις φτάσουν άρχίζει ή τελετή. “Όλοι παρακολουθούν με κατανύξη την ψαλμωδία. “Όταν ο παπάς πει τό: «‘Η δέ γυνή να φοβήται τόν άνδρα», οί νεόνυφοι, με τρόπο, προσπαθούν να πατήσουν ο ένας τόν άλλον. “Όποιος από τούς δυο τό πρω τοπετύχει πιστεύεται πως θάβαι στο σπίτι ο πιο δυνατός.

“Όταν ψάλλει τό «‘Ησαΐα χόρευε» και περιφέρει τούς νεόνυμφους, οί καλεσμένοι τούς ραίνουν με λουλούδια ρύζι και κουφέτα, που τά μικρά παιδιά προσπαθούν να τά μαζέψουν.

“Όταν δώσει στο άντρώγυνο τό μέλι με τά καρδύια δίνει και στον κουμπάρο και μετά στους άνύπαντρους και άνύπαντρες, για να γλυκαθούν κι αυτοί και να παντρευτούν.

Μετά την τελετή άρχίζει τό φίλημα τών στεφανιών. Πρώτα οί γονεΐς με τά δώρα τους στους νεόνυμφους. Οί γονεΐς του γαμπρού δωρίζουν στη νύφη χρυσά θραχιόλια και κολιέδες και οί γονεΐς της νύφης στο γαμπρό χρυσό ρολόι. Άκολουθούν όλοι οί προσκαλεσμένοι που δίνουν κι αυτοί τά δώρα τους, συνήθως χρήματα, που μ’ αυτά τό άντρώγυνο θά βοηθηθεί στο πρώτο του ξεκίνημα. “Υστερα από όλα αυτά ξεκινούν όλοι, μπροστά οί λυράρηδες. Άκολουθεί τό άντρώγυνο και όλοι οί συγγενείς και φίλοι για τό σπίτι του γαμπρού. Πολλές φορές ρίχνονται μερικές χαρμύσσινες τουφεκιές.

Σάν φτάσουν στο σπίτι του γαμπρού, ενασπώνουν τό χορό. ‘Η νύφη πριν μπει στο σπίτι κάνει με τό μέλι ένα σταυρό στο άνώφυλλο της πόρτας και ρίχνει στο δωμάτιο ένα ρόγχι με σύναμη για να σπάσει και να σκορπίσει σ’ όλο τό σπίτι, κι αυτό για να τρέξουν τά

καλά και τά παιδιά πολλά, όπως πολλοί είναι και οί σπόροι του ρογδιού. και γλυκά όπως είναι τό μέλι.

‘Η νύφη κάθεται μετά στον καναπέ (στον παστό όπως τόν λένε). Τότε τρέχουν οί φίλες της και με τρόπο προσπαθούν να της βγάλουν τά παπούτσια και να πάρουν τά χρήματα που της είχαν θάλει μέσα, δόν τον την έντυναν. “Όποια τά πάρει, θά τά θάλει τό θράξυ στο μαξιλάρι της για να όνειρευτεί ποιόν θά πάρει.

Τό κρεβάτι που θά κοιμηθεί τό άντρώγυνο φροντίζουν να τό στρώσουν κορίτσια αναδοκουρούδατα (που να ζούν και οί δυο γονεΐς τους). Πάνω σκορπούν κουφέτα, ρύζι και λουλούδια.

‘Ο χορός δίνει και παίρνει και οί μαντινάδες για τά προτερήματα της νύφης και του γαμπρού λέγονται ή μια μετά την άλλη. Κάποτε πιάνει ή νύφη στην όμπρος μεριά, κάνει τόν κύκλο, και μετά φροντίζει να πιάσει τη μύτη όλων τών κοριτσιών με την ευχή γρηγορα κι αυτές να γίνουν νύφες.

Στό μεταξύ στρώνονται τά τρεπέζια με τά φαγητά. ‘Απαράτητο τό ψητό γουρουνοπούλο, μακαρόνια, πατάτες, ρύζι και μπόλικο κρασί. Τρώνε καλά, πίνουν πολύ κι έρχονται στο κέφι. Άρχίζει τό γλέντι που διαρκεί όλη τη νύχτα, πολλές φορές και τη Δευτέρα. Την επόμενη Κυριακή γίνεται ο άντίγαμος, σε πιά κλειστό χώρο.

Μαζεύονται οί πιά στενοί συγγενείς, τά πεθερικά και ο κουμπάρος και τό γλεντούν.

Νά μερικές από τις πολλές μαντινάδες που λέγονται στο γάμο.
Νύφη μου, κερανούφη μου, στον πρώτο ζυμωτό σου ζάχαρη άν’ τ’ άλλούρι σου και κάδιο τό νερό σου.

Άλλά και,
Νύφη μου κερανούφη μου, καρδίά τόνα κάμε.
Πλατιά να στρώνεις του (γαμπρού) να μη σε ρίχνει χάμα.

Διαβάζετε και διαδίδετε τά BIANNITIKA NEA

θήματα, όπως πηλίνα ειδώλια του θεού Έρμη, πηλίνας έρμαϊκές στήλες, μικρό πέτρινο άγαλμα της Άφροδίτης που παριστάνεται γυμνή και μικρούς πέτρινους θωμούς. Στο πάτωμα του ναού θρέθηκαν πολλά λυχάρια με ώραίες παραστάσεις.

Την εποχή αυτή φαίνεται ότι έχει σταματήσει τό έθιμο τών θυσιών και ή λατρεία περιορίζεται μέσα στο ναό. “Όπωςδήποτε ή σπουδαιότητα του ιερού εξακολουθεί να είναι μεγάλη, γιατί έρχονται πιστοί από πολλές πόλεις της Κρήτης, όπως την Κνωσό, την Τύλισο, τούς Άρκαδες, τό σημερινό δηλαδή Άφρατί, την άρχαία Λύττο και την Έραπειρα. Γιά την άθροα αυτή προσέλευση τών πιστών μαθαίνουμε από έπιγραφές χαραγμένες

(‘Ο κ. Γιώργος Βολωνάκης, έμπορος στη Θεσσαλονίκη, έχει φύγει από την Άνω Βιάννο τώρα και 45 χρόνια. ‘Η άσθεστη και μεγάλη άγάπη του για τόν τόπο που γεννήθηκε τόν ώθεί τώρα που ως συνταξιούχος έχει τόν καιρό, να διατυπώνει τις άναμνήσεις του σε ήθρογραφικά σημειώματα, άφάνταστα ζωντανά και με πολύτιμο λαογραφικό ύλικό για τη ζωή της Βιάννου, πριν από μισό αιώνα και πλέον. ‘Ο Γ. Βολωνάκης διαθέτει ένα μεγάλο λογοτεχνικό ταλέντο. Πού άν τόχε καλλιεργήσει θα είχε άποδώσει πολλά, και συγχρόνως, μια καταπληκτική μήμη. Τά λαογραφικά του σημειώματα, τά έχει γράψει για δική του μόνο χρήση, για δική του ευχαρίστηση. Μέσω Βιάννου μας έφθασε ένα από τά σημειώματά του αυτά, «οί Σινηδες», και με την έγκριση του συγγραφέα τό δημοσιεύουμε).

Τρία άδέρφια φανερωθήκανε μιάν άργατινή στο χωριό μας και, καθώς είπανε, έθελανε δουλειά στα λιωμαζώματα. Μά και ο στα άλλη δουλειά νατταν, πια χωράφια ή και προυγοί άκόμη. ‘Ο ένας από τ’ άδέρφια ήτανε παντρεμένος, όπως είπε, και θάφερνε και τη γυναίκα του, άν θρίσκανε δουλειά.

Δέν ήταν άσυνήθιστες τή εποχή ή εκείνη οί μεταποτίσεις Κρητικών από τη μία περιοχή στην άλλη, γιατί συχνά είχανε τράβαλα με τούς Τούρκους κι αναγκαζότανε ν’ αφήνονε τά χωριά τους, για να αποφύγουνε τη μανία τους. ‘Ετσι δέν παραξενεύτηκε κανείς από αυτή την εμφάνιση τών Σινηδων ή Σινάκηδων στην Άνω Βιάννο. ‘Ο Σινουσταουρούλης σάν πιά τρεκατσάρης έκτίσε κιάλας σε λίγες μέρες με την συνδρομή τών άδελφιών του ένα δωμάτιο -- σπίτι, δίπλα στον ποταμό Σκατουλιά, σ’ ένα προκόλακκο, με την έγκριση του Τακτικού του Δημάρχου, γιατί ο προκόλακκος ένηκε στο Δήμο. Καί τά τρία άδέρφια ρίχτηκαν στη δουλειά και δείχνανε μεγάλη εργατικότητα και τιμότησα κι όλο τό χωριό άρχισε να τά συμπαθεί.

Σωθήκανε έφέτος από ραβδιστάδες στις έλιές ο Πλατζωνάς, ο Παπαδημήτρης του “Αι - Γιώργη, οί Παπαμαστόρηδες, ο Πολίτης. Μά και σάν φαμπρικάρηδες τά κατάφεραν θαυμάσια οί Σινηδες. “Εφερε και τη γυναίκα του ο Σινουσταουρούλης. Στόν ίδιο προκόλακκο τίτσανε σπίτι και τά άλλα δυο άδέρφια και παντρεύτηκανε γυναίκες από τό χωριό. ‘Ο Κυριάκος μάλιστα, όπως τούλεγαν για να τόν πειράζουν, πήρε δυο γυναίκες. Μιά με στεφάνι και την άδερφή της που ήταν άνήμπορη, τόχε λίγο λειψιά τά γράδα, και δέν είχε «πού την κεφαλήν κλίναι». ‘Ο Κυριάκος δέ γνώρισε παιδιά. ‘Ο Γιαννάκης έκαμε πολλά, θηλυκά τά περισσότερα. Τό ίδιο και ο Στεφανούλης. “Όλα τά παιδιά τους έκαμαν στήν εργατικότητα. ‘Από μικρά στο λιομά-

ζημα τών χωριανών, στο έξρος και στα σπίτια να όσφεούν τις νοικοκυρές στις δουλειές του σπιτιού.

Σημαντικό ρόλο έπαιξε στα οικονομικά τών δουλευτάδων Σινηδων, και ή άπόφαση που πήρε τό Δημοτικό Συμβούλιο με έπίγρηση του Πολίτη, να καθιερωθεί τό ραντολόι τών έλιών. Μετά την 1η Μαρτίου, που είχε πιά τελειώσει ή συλλογή, μπορούσαν όσοι θέλανε να μαζεύουνε για λογαριασμό τούς τις έλιές, πούπεφταν από τά μουρέλλα. ‘Ετσι από την 1η Μαρτίου ξεχώνονταν στο κάμπο οί φτωχοί για τό ραντολόι, που διαρκούσε μια είκοσάρια μέρες και άπόδιδε άρκετά, γιατί οί έλιές είχαν άριμάσει και τό λάδι πούθγαναν και περισσότερο ήταν και νοστιμότερο. Καί ήπήρχαν οικογένειες πούθγαν από τό ραντολόι περισσότερο λάδι από μερικούς νοικοκυραίους. Οί Σινηδες πούθγανε χέρια πολλά, έκάνανε την τύχη τους κάθε χρόνο. Μαζώνανε τό λάδι που χρειαζότανε για φαγητό και πουλούσανε κιάλας, για να αγοράσουν χρειαζόμενα πράγματα, χασέδες πανικά, ένδύματα, προυκιά για τά κρότσια τους.

Ποτέ κανένας από τούς Σινηδες δέν είχε στο νού του να αγοράσει μια δικαρια μουρέλλα ή ν’ άποκτήσει μια σπορά γής, έστω και για να τόν θάψουνε. Στις λέμε. “Ελεγαν, πως θά χαλούσε τό κέφι τους και ο χαρακτήρας τους, άν είχαν χωράφια. Είχανε τη δυνατότητα κάθε χρόνο να κάνουνε κι αυτοί μια άγορά από Τούρκους ή από Χριστιανούς, που θρискόντουσαν στην άνάγκη να πουλήσουν κτήματά τους. Ποτέ όμως δέν τόκαμαν. Οί τρεις άδελφοί Σινηδες ήρθανε στον κόσμο χωρίς χωράφια και φύγανε από τόν ψεύτη τουτό κόσμο χωρίς μια πατουχιά γής. Τά παιδιά τους όμως ποτέ δέν στερήθηκαν τίποτε, καλοφαγία, ένδυμασία, καλίκωση, πρόπαντός όμως είχαν πάντα όλοιτους κέφι και καλή καρδιά. . .

Κάθε Κυριακή ο Σινογιάννης έπινε και τη μία του, στα ντουκιάνια, αρχίζοντας από του Σηφογιάννη και καταλήγοντας στού Τσουνη στον Κάτω Μύλο. ‘Εκείάτονε μια Κυριακή, σκνίπα στο μεθύσι, κι ένας Πλακιώτης, ο Δημητρός ο καπηλανάφτης του “Αη Δημήτρη, έδιαλαούσε στον πλειστηριασμό ένα μουρέλλο, σηκωματάριο στο Μπάιλο, που τόχε χαρίσει στον “Αγιο ένας Τούρκος. Τό μουρέλλο ήτανε σ’ ένα λιόφυτο του Πολίτη, μά ο Πολίτης δέν ήθελε να τό πάρει, για να μην έχει, όπως έλεγε, δώσε πάρε με τόν “Αγιο. Με τά λεφτά που θάπαιριαν, θά συμπλήρωναν την πλακόστρωση της αούλης του “Αη Δημήτρη. Διαλαούσε λοιπόν ο καπηλανάφτης ο Δημητρός. ‘Εξήντα δραχμές τό μουρέλλο, δίδει άλλος παραπάνω ; Είχε άρχισει από είκοσι δραχμές και ως τό μαγαζί του Τουνή είχε φθάσει τις εξήντα δραχμές. Μεθυμένος όπως ήταν ο Σινογιάννης (Συνέχεια στην σελίδα 4)

ΤΟ ΙΕΡΟ ΤΟΥ ΕΡΜΗ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΦΡΟΔΙΤΗΣ

(Συνέχεια απ’ τη σελίδα 1)
τόν 3ο αιώνα π.Χ., παρατηρείται στην Κρήτη ειδικά μεγάλη παρακμή. Λόγοι πολιτικοί και κοινωνικοί όδήγησαν τό νησί σε οικονομικό μαρασμό και γνώση της καλλιτεχνικής του παραγωγής και περιορισαν τις σχέσεις του με τά άλλα έλληνικά κράτη. ‘Η κατάσταση αυτή αντικατοπτρίζεται και στο έργο της Σύμης. ‘Η λατρεία δέ σταματά θέβαια, αλλά τ’ άναθήματα είναι λίγα συγκριτικά μ’ εκείνα τών προηγούμενων εποχών και τ’ άρχιτεκτονικά λείψανα έλάχιστα. Υπάρχουν χάλκινος έλάσματα και ειδώλια με την εικόνα του θεού, που κρατά στο χέρι τό κηρύκειο, τό καθιερωμένο

σύμβολό του ως άγγελιοφόρου τών θεών του ‘Ολύμπου. Υπάρχουν άκόμα και πηλίνα πλακίδια με την εικόνα του ή την εικόνα κάποιου λάτρη. ‘Η καλλιτεχνική όμως αξία αυτών τών ταμάτων είναι περιορισμένη, όπως περιορισμένο είναι και ο αριθμός τους.

Τη γενική άναζωογόνηση του πολιτιστικού επιπέδου της Κρήτης στην ύστερη έλληνιστική και τη ρωμαϊκή, ως ένα σημείο, έποχή άκολουθεί και τό έργο. Τότε χτίζεται ένας μικρός διπλός ναός, κατά τό άνάλογο τών σημερινών δισποστάτων εκκλησιών, που στο ένα του δωμάτιο έχει ψηλό πεζούλι, δηλαδή ένα θωμό, με πολλά άνα-

θήματα, όπως πηλίνα ειδώλια του θεού Έρμη, πηλίνες έρμαϊκές στήλες, μικρό πέτρινο άγαλμα της Άφροδίτης που παριστάνεται γυμνή και μικρούς πέτρινους θωμούς. Στο πάτωμα του ναού θρέθηκαν πολλά λυχάρια με ώραίες παραστάσεις.

Την εποχή αυτή φαίνεται ότι έχει σταματήσει τό έθιμο τών θυσιών και ή λατρεία περιορίζεται μέσα στο ναό. “Όπωςδήποτε ή σπουδαιότητα του ιερού εξακολουθεί να είναι μεγάλη, γιατί έρχονται πιστοί από πολλές πόλεις της Κρήτης, όπως την Κνωσό, την Τύλισο, τούς Άρκαδες, τό σημερινό δηλαδή Άφρατί, την άρχαία Λύττο και την Έραπειρα. Γιά την άθροα αυτή προσέλευση τών πιστών μαθαίνουμε από έπιγραφές χαραγμένες

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

Γιά την 'Επιθεώρηση Μέσης 'Εκπαιδύσεως Β' Περιφέρειας 'Ηρακλείου

ΜΕ την τοποθέτηση Μαθηματικού στο Γυμνάσιο Βιάννου, λύθηκε το ένα από τα αίτια που θίξαμε στο προηγούμενο φύλλο. Παραμένει όμως η θέση Καθηγητή ξένης γλώσσας κενή. Η 'Επιθεώρηση ως χρησιμοποίησε το δικαίωμα που έχει να προσλά-

σει καθηγητή με σύμβαση και να τον στείλει. 'Ανάλογη πίστωση πιστεύουμε πως έχει στη διάθεσή της. 'Ας της κάμει λοιπόν χρήση. Τα παιδιά περιμένουν να συμπληρώσουν τα Γαλλικά που ξεκίνησαν τα περασμένα χρόνια.

Γιά τον Ε.Ο.Τ

ΜΕ τα τρία άρθρα της Δ'δης Λεμπέση για τις ανασκαφές στη Σύμη, αλλά και με το σημερινό του κ. Πλατάκη, φαίνεται καθαρά πως η Βιάννος διαθέτει χώρους που μπορούν να αξιοποιηθούν από τουριστική άποψη. Στη συνέχεια θα προβάλλουμε από τις στήλες των «Β. Ν.» και άλλους τέτοιους χώρους. Ζητούμε όμως σήμερα από τον Ε.Ο.Τ. : Ν' αναλάβει τη χρηματοδότηση για τη διάνομιξη και καλή διατήρηση δρό-

μων από τη Σύμη μέχρι τον τόπο των ανασκαφών, καθώς και από το δρόμο Βιάννου — Κερατόκαμπου να γίνει διακλάδωση από την 'Αγία Παρασκευή μέχρι την είσοδο της Βίγλας και με πρόγραμμα ηλεκτροφωτισμού του. Οί αντίστοιχες Κοινότητες Σύμης και Βιάννου δεν έχουν την οικονομική δυνατότητα, γι' αυτό το ζητούμε από τον Ε.Ο.Τ. με την πεποίθηση πως θα πραγματοποιηθεί.

Γιά το Γυμνάσιο

ΜΕ την έναρξη του χειμώνα έγινε και πάλι αισθητή η έλλειψη ύποστεγου στην αύλη του Γυμνασίου. Κάτω απ' αυτό θα περνούσαν τα διαλείμμά τους τα παιδιά, όταν βρέχει το χειμώνα, ή στον 'ίσκιο του το καλοκαίρι, για να μην είναι υποχρεωμένα να παραμέ-

νουν στις κλειστές αίθουσες διδασκαλίας. 'Εκεί ακόμη να τοποθετηθούν όργανα Γυμναστικής, μονόζυγα και πολύζυγα, για να αθλούνται τα παιδιά.

Η Διεύθυνση του Γυμνασίου ως το προγραμματίζει για μια σύντομη κατασκευή.

Γιά το Δημοτικό Σχολείο Βιάννου

ΜΑΣ ρωτούν και ρωτάμε κι εμείς με τη σειρά μας : τί γίνεται με το Διδακτήριο του Σχολείου ; 'Ως τότε τα παιδιά θα στεγάζονται στις φυλακές που έμειναν τα πρώτα χρόνια και οι προταππούδες τους ; Καιρός πια ν' αποκτήσει η Βιάννος ένα σύ-

γχρονο Διδακτήριο. 'Ας το πάρουν στα ζεστά όλοι οι κοινωνικοί παράγοντες της κομμούνης κι' ως κινήσουν προς κάθε κατεύθυνση για να φύγουν τα παιδιά από τις Μεσαιωνικές φυλακές που στεγάζονται σήμερα.

Βιαννίτες μαθητές στά Α.Ε.Ι.

'Από πληροφορίες που μπορούσαμε ναχουμε, οι παρακάτω Βιαννίτες μαθητές πέτυχαν στις φετινές εξετάσεις των Α.Ε.Ι. και Κ.Α.Τ.Ε. ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΒΙΑΝΝΟΥ. 'Ηγουμένιδου Φωτεινή, Καρπαθάκης Γεώργιος, Κονσολάκη 'Ανθούλα, Κονσολάκη Γεωργία, Χατζάκη Μαρία. ΓΥΜΝΑΣΙΑ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ — ΑΘΗΝΩΝ.

Βραχνάκης Θ., Δρυλεράκης 'Ε., Κυριακάκη Μαρία, Λιπάκη Βιδή, Ραπτάκης Βασίλειος, Ραπτόπουλος 'Αλέκος, Σηφάκης Γεώργιος, Καρυωτάκη 'Ελ. Κ. Α. Τ. Ε. Γελασάκης 'Ιωάννης, Δρυλεράκης Δημήτριος, Κατωγιαννάκης 'Ιωάν., Μπριντάκη Νικητούλα, Παπαδάκη 'Ελένη, Σταυρακάκης Μηνάς, Καλλέργης Γεώργιος.

'Απεργία τῶν μαθητῶν τοῦ Γυμνασίου

ΣΤΙΣ 29 'Οκτωβρίου, ύστερα από πληροφορία για την απόσπαση του καθηγητή των Φυσικῶν σὲ ἄλλο Γυμνάσιο, τὸ σύνολο τῶν μαθητῶν ἐγκατέλειψε τὸ Γυμνάσιο σὲ ἔνδειξη διαμαρτυρίας. Παράλληλα κινήθηκαν οἱ γονεῖς καὶ διαμαρτυρήθηκαν, στὸν 'Επιθεωρητὴ που δρέθηκε στὴ Βιάννο τὴν ἡμέρα αὐτή. 'Υστερ' ἀπὸ τὴν ἀντίδραση μαθητῶν καὶ γονέων ὁ 'Επιθεωρητὴς ἔδωσε τὴ ρητὴ ὑ-

πόσχεση ὅτι ἡ ἀπόσπαση δὲν θὰ πραγματοποιηθεῖ. Οἱ μαθητὲς ὁμως, συνεχίζοντας τὴν προσπάθειά τους γιὰ τὴ μόρφωσή τους, ζητοῦν νὰ συμπληρωθεῖ τὸ προσωπικὸ γιὰ τὴν ἀνετη λειτουργία τοῦ Γυμνασίου. Καλοῦν τοὺς συνεπαρχιωτὲς τῶν 'Αθηνῶν νὰ προσδοκῶν σὲ διόρθωμα στὸ 'Υπουργεῖο Παιδείας γιὰ τὴν συμπλήρωση τοῦ προσωπικοῦ.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΑ

Τὸν 'Αρχιεπίσκοπο Πέτρος κ. Δημήτριον, τὸν 'Ιερέα 'Αρκαλοχωρίου Κανταδάκη Μιχ. καὶ ὄλους ὅσοι με βοήθησαν γιὰ τὴ μεταφορά τοῦ παιδιοῦ μου στὸ ἐξωτερικὸ γιὰ θεραπεία εὐχαριστῶ πολὺ. ΓΕΩΡΓ. ΕΥΑΓ. ΛΟΥΛΑΚΗΣ 'Ανω Βιάννος

Ὁ Σύλλογος τῶν Καθηγητῶν τοῦ Γυμνασίου καὶ Λυκείου Βιάννου εὐχαριστεῖ θερμὰ τὸν ἐκλεκτὸ συντοπίτη μας, 'Αθηναῖο δικηγόρο κ. 'Ιωάννη Φουρνάρη, που κάθε χρόνο προσφέρει εὐγενῶς χρηματικὸ ἔπαθλο στοὺς πρώτους μαθητὲς τοῦ Σχολείου μας. 'Ετσι ἐνθαρρύνει τὴν προσπάθειά τους καὶ τοὺς παρακινεῖ σὲ εὐγενικὴ ἀμίλλα.

Γιά τὸ σχολικὸ ἔτος 1975 — 76 διέθεσε : 1) Τὸ ποσὸν τῶν εἰκοσι τριῶν (23.000) χιλ. δρχ. γιὰ τὴν 'Εκτη (ΣΤ') τάξη, που ἀπονεμήθηκε τὸν περασμένο 'Ιούνιο σὲ ὄσους ἐπρώτευσαν καὶ 2) τὸ ποσὸν τῶν ἑνδεκά (11.000) χιλ. δρχ. γιὰ τὴν τάξη Α', Β', Γ' Γυμνασίου καὶ Α', Β' Λυκείου, που ἀπονεμήθηκαν στοὺς τρεῖς πρώτους ἀπὸ κάθε τάξη τὴν 27 'Οκτωβρίου, ἑορτὴ τῆς Σημίας, μαζί με τοὺς ἐπείκτους τοῦ 'Υπουργείου Παιδείας.

Τὸ Δημοτικὸ Σχολεῖο 'Ανω Βιάννου εὐχαριστεῖ πολὺ τὸν 'Εμμανουὴλ Χαρ. Κονδυλάκη γιὰ τὴ δωρεὰ 2.000 δρχ. ὑπὲρ τοῦ Σχολείου καὶ εἰς μνήμην τοῦ γιοῦ του Χαράλαμπος.

Βιαννίτικες 'Ιστορίες ΟΙ ΣΙΝΗΔΕΣ

● Συνέχεια ἀπὸ τὴν σελ. 2

γιάννης, εἶπε ἐξήντα μὴ δραχμῆς. 'Υστερα ἀπὸ μισὴ ὥρα ἐγίαγειρε ὁ Δημητρός καὶ ἔφερε τὸ χαρμόσυνο στὸ Σινογιάννη, ὅτι κατακυρώθηκε τὸ μοναστηριακὸ μωρέλλο στὸ Γιαννάκο, σὰν τελευταῖο πλειοδότη. Δῶσε μου Γιαννάκο τὰ λεφτὰ καὶ καλορίζικο. Σκνίπα πάντα στὸ μεθύσι ὁ Σινογιάννης, ἔβλεπε τὸ σακκούλι του καὶ ἔδωσε τὰ λεφτὰ στὸ Δημητρὸ.

Μόλις τὸ ἄλλο πρωὶ ξεμέθυσε ὁ Σινογιάννης ἔμαθε τὰ χρεονὰ του καμῶματα, σηκώθηκε καὶ πήγε καὶ θρῆκε τὸν πρωτόπαπα, στὴν Πλάκα. 'Εγώ, τοῦ λέει, δὲν τὸ θέλω τὸ μωρέλλο γιατί ἡ οἰκογένειά μου ἔχει σὰ σκοπὸ νὰ μὴν ἀποκτήσει ἐπαεὶ δὲ τοῦτο τὸν κόσμο μωρέλλο καὶ ἀκίνητα. Τὸ χαρίζω λοιπὸν πάλι στὸν 'Αη - Δημήτρη. Λεφτὰ δὲν θέλω πίσω, ἀλλὰ τὸ μωρέλλο νᾶναι τοῦ 'Αγιού.

Οἱ Σινηδες πρόσφεραν πολλὰ στὸ χωριὸ μας καὶ ἄς μὴν τοὺς τὸ ἀναγνωρίζουμε. 'Ἦταν ὑπόδειγμα γιὰ τὴν ἐργατικότητά τους. 'Ἦταν ὑπόδειγμα γιὰ τὴν καθαριότητά τους. Καθημερινὰ σκούπιζαν τὸ σοκάκι τους καὶ κάθε ὄδομάδα ἀσθῆτωναν τὴς αὐλές τους. Ὅτε ἕνα κολοκυθαθὸ ἦσαν ἱκανοὶ νὰ κλέψουν. Δὲν ἐνδιαφερόντανε γιὰ τὰ ἀγαθὰ τῶν ἄλλων.

Πόσοι ἀπὸ μᾶς δὲν θὰ θέλαμε νάχομε μερικὰ ἀπὸ τὰ χαρίσματα τῶν Σινηδῶν ;

ΓΙΩΡΓΟΣ ΒΟΛΩΝΑΚΗΣ

ΕΝΑΣ ΒΙΑΝΝΙΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΣ

Στὴν 'Αθήνα κατοικοῦν πολλοὶ Βιαννίτες. Στὸ κατέβασμά τους στὴν Κρήτη ἔχουν ἐνδιάμεσα σταθμὸ τὸ 'Ηράκλειο. 'Απὸ τὸ Κάστρο στὴ Βιάννο μὲ λεωφορεῖα τοῦ Κ.Τ.Ε.Λ. Στὸ σταθμὸ του δρίσκανε Σταθμάρχη τὸν συμπατριώτη τους κ. Γιώργο Κουσκουμπέκη πάντα πρόθυμο καὶ ἐξυπηρετικὸ. 'Ενα Βιαννίτη που ἐπὶ 40 χρόνια ἐξυπηρετοῦσε σιωπηλὰ καὶ ἀθόρυβα τὴν ὑπόθεση τῶν Κ.Τ.Ε.Λ.

Μὲ ἐγκαρδιότητα μᾶς καλωσόριζε πάντα δίδοντάς μας μὴ προτεραιότητα. Στὸ πρόσωπό του παίρναμε τὴν πρώτη γεύση τοῦ Βιαννίτη. Αὐτὸ τὸ τὸ καλοκαίρι δὲν τὸν βρήκαμε στὸ πόστο του, μάθαμε πῶς ἐγίνε συνταξιούχος.

'Αγαπητὴ μας Γιώργο Κουσκουμπέκη,

'Απὸ τὰ δάθη τῆς καρδιάς μας σοὺ εὐχόμεστε τὰ ὑπόλοιπα χρόνια τῆς ζωῆς σου νᾶναι γεμάτα ὑγεία, χαρὰ καὶ οἰκογενειακὴ εὐτυχία.

Σ.Ν.Β.

Σημ. «Β. Ν.» : Στὴ θέση τοῦ κ. Κουσκουμπέκη δρίσκειται καὶ πάλι Βιαννίτης 'Ο κ. Χρ. Γουρνεζάκης πρόθυμος νὰ ἐξυπηρετήσῃ κάθε συνεπαρχιώτη.

Τὰ «Β.Ν.» στέλνονται στοὺς συνεπαρχιωτὲς που μένουν ἐξω ἀπὸ τὴν 'Επαρχία ταχυδρομικῶς σὲ ὅσους μπορέσαμε νὰ ἔχουμε τὴ διεύθυνσή τους. 'Ὅσοι δὲν τὰ παίρνουν κι' ἐπιθυμοῦν ἄς μᾶς γράψουν. 'Ὅσοι μένουν στὴν 'Επαρχία ἄς παίρνουν ἀπὸ τοὺς κατά χωριὸ ἀνταποκριτὲς ἢ νὰ μᾶς γράψουν νὰ τοὺς στέλνονται ταχυδρομικῶς.

ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΩΣΗ ΣΥΝ)ΣΜΩΝ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

Σὲ λίγες μέρες ἀρχίζει ἡ νέα ἐσοδεῖα τοῦ λαδιοῦ καὶ πολλὰ προβλήματα ὀρθώνονται μπροστὰ στοὺς παραγωγούς. 'Ανά μεσὰ τους ἡ ἀβεβαιότητα ἂν θὰ μπορέσουν νὰ πουλήσουν τὸ λάδι ποὺ θὰ θγάλουν. 'Εχει τονισθεῖ ἐπανειλημμένα, πῶς ἀντιμετωπίζεται θέμα ἀποθηκευτικῶ χώρου. 'Ὅμως στὴ Βιάννο ὑπάρχουν ἐλαιοδεξαμενές : 1) τοῦ Συνεταιρισμοῦ, χωρητικότητας 200 τόνων που εἶναι γεμάτες, 2) τῆς 'Ενώσεως, χωρητικότητας

220 τόνων, που εἶναι ἀδειες καὶ 3) τοῦ Δημοσίου, χωρητικότητας ἄνω τῶν 500 τόνων που δὲν ἔχουν μέχρι σήμερα χρησιμοποιηθεῖ. Η Ε.Σ.Γ.Η. θὰ πρέπει τὴς μὲν δικές τῆς ἐλαιοδεξαμενὲς νὰ χρησιμοποιήσει γιὰ φετινὴ συγκέντρωση ἡμέσως, νὰ προβεῖ δὲ σὲ ἐνέργειες πρὸς τὸ Δημόσιον γιὰ τὴ ρύθμιση κάθε διαδικασίας γιὰ ἄμεση χρησιμοποίησή τους, πράγμα που θὰ διευκολύνει τὴ συγκέντρωση λαδιοῦ στὴν περιφέρεια.

ΑΠ' Ο,ΤΙ ΜΑΣ ΓΡΑΦΟΥΝ

'Εν Κάτω Βιάννω τῆ 21η 'Οκτωβρίου 1976.

'Αξιότιμη κ. Διευθυντὰ,

'Απὸ τῶν σπηλῶν τῆς ἐγκρίτου ἐφημερίδος σας, ἐκφράζομεν τὸ δικαίον παράπονό μας, πρὸς τὸν 'Επιθεωρητὴν Κρήτης κ. 'Εμμ. Μπουμπουδάκη διὰ τὸν ἐξῆς λόγον. 'Επανειλημμένως ἔχομεν ἀναφέρει ὅτι ὁ 'Ιερός Βυζαντινὸς Ναὸς ἡμῶν τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος, ἔν σπάνιον μνημεῖον με θαυμασίας τοιχογραφίας, ἔχει καταστῆ ἐπικινδύνως ἐτοιμόρροπος. 'Ενὼ ὁμως δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἐπέμψωμεν ἡμεῖς, ὀδτος ἀδιαφορεῖ ἀδικαιολογητῶς, φέρων ἀκεραῖαν τὴν εὐθύνην ἐὰν καταρρεῦσῃ ὁ μο-

ναδικὸς εἰς σπουδαιότητα Βυζαντινὸς Ναὸς τῆς 'Επαρχίας Βιάννου, με πλήρη κύκλον ἀγιογραφίσεως τῆς ζωῆς τοῦ Κυρίου, τῆς Θεοτόκου καὶ τῶν 'Αγίων. Μετὰ τιμῆς

Τὸ 'Εκκλησιαστικὸν Συμβούλιον Κάτω Βιάννου

ΝΕΟΙ ΚΛΗΡΙΚΟΙ

Σὲ ἀρχιερατικὴ λειτουργία στὴς 8 Νοεμβρίου, ἑορτῆ Μιχ. 'Αρχαγγέλου στὴν 'Ανω Βιάννο ἐγίνε ἡ χειροτονία τοῦ διακόνου 'Ορέστη Τζανακῆ ἀπὸ τὸ Καλάμι σὲ ἐφημέριο, γιὰ τὴν ἐνορία Κρεββατὰ καὶ τοῦ Μιλτιάδη Κοσμαδάκη ἀπὸ τὸ Συκολόγο σὲ διάκονο, προοριζόμενον γιὰ τὴν 'Ενορία Συκολόγου.

'Η ἐφημερίδα μας στὸ ζήτημα τῆς γλώσσας καὶ τῆς ὀρθογραφίας ἀκολουθεῖ ὅσο γίνεται πιὸ πιστὰ τὴ Γραμματικὴ τῆς δημοτικῆς τοῦ Μαν. Τριανταφυλλίδη, ὅπως ἀναθεωρήθηκε τελευταῖα ἀπὸ τὸ Κ.Ε.Μ.Ε.

Τυπογραφεῖο ΦΡΑΓΚΟΥΛΗ

Θαλίτα 8 ('Αγ. Δημήτριος) Τηλ. 284.909, ΗΡΑΚΛΕΙΟ

Η ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΒΙΑΝΝΟΣ

(Συνέχεια ἀπ' τὴ σελίδα 1)

πὼς γέννησαν τὴν ἐλιά, θαρρεῖς πὼς εἶναι οἱ γονεῖς τῆς καὶ ἡ Βιάννος τὸ σπῆτι ποὺ γεννήθηκε. Σὲ τέτοιο ὑψηλὸ βαθμὸ εἶναι ἡ προσαρμογὴ τῆς ἐλιάς στὴν ἐπαρχία Βιάννου. Καὶ μὴ τέτοια ἐντύπωση ἀποκομίζει κανεὶς, ὅταν θρῆθεῖ στὴν ἐπαρχία καὶ ἰδιαίτερα στὴ μεγάλη Βιάννο. 'Απὸ τὸ ὀποιοδήποτε σημεῖο τῆς καὶ ἂν σταθεῖς θὰ δεῖς μὴ πραγματικὴ θάλασσα ἀπὸ ἐλίες, νὰ ἀπλώνεται καὶ νὰ κυματίζει ἀχόρταγα, κάτω ἀπὸ τὸ ἀμφιθεατρικὰ κτισμένο χωριὸ.

Δὲν εἶναι ὁμως πολλὰ τὰ χωράφια τῆς ἐπαρχίας μας, που ἐπιτρέπουν τὴ δημιουργία συστηματικῶν καὶ ἐπιχειρηματικῶν συγκροτημένων καλλιέργειῶν ἐλίας. 'Ετσι τὰ περισσότερα δεντρα εἶναι διάσπαρτα κτ' χωρὶς σύστημα φτευμένα. Βρίσκονται ἐδῶ κι ἐκεῖ καὶ

φθάνουν μέχρι τὴς πιὸ ἀπὸ κρημνες καὶ ἐπικινδύνες περιοχές τῆς. Αὐτὸ ἔχει σὰν συνέπεια ἡ καλλιέργειά τους νὰ εἶναι δύσκολη καὶ ἐπικίνδυνη καὶ τὸ κόστος παραγωγῆς τοῦ λαδιοῦ ὑψηλὸ. 'Ετσι τὸ εισόδημα τοῦ ἀγροτῶν ἀπὸ τὸ λάδι ὀλοένα μικραίνει καὶ τελευταῖα ἔπεσε σὲ ἐπιπέδα ἀνησυχητικὰ. Αὐτὸ τὸν καιρὸ μάλιστα ἡ κατάσταση τῶν παραγωγῶν εἶναι ἀξιοθρήνητη, γιατί ἡ πολιτεία σταμάτησε τὴν προμηθεῖα τοῦ λαδιοῦ στὴς κρατικὲς ἀποθηκὲς συγκέντρωσῆς του, καὶ ἔτσι θρῆκαν τὸν καιρὸ (καὶ πότε δὲν τὸν θρῆσκουν), οἱ κάθε λογῆς ἔμποροι νὰ ὀργιάσουν κυριολεκτικὰ. Τὰ ξεῶδα γιὰ τὴν καλλιέργεια καὶ τὴ συλλογὴ τοῦ καρποῦ (μεροκάματα, λιπάσματα, φάρμακα κ. ἄ.) μεγάλωσαν με τὸν καιρὸ υπερβολικά, ἐνῶ ἀπὸ τὸ ἄλλο με-

ρος οἱ τιμὲς τοῦ λαδιοῦ παραμένουν ἀδικαιολογητὰ σὲ χαμηλὰ ἐπίπεδα. Το κακὸ ἐπιδεινώνεται ἀκόμη περισσότερο με τὴς ἐξηρῆς χρονιές, που εἶναι συχνῆς στὴν ἐπαρχία μας, ἢ με ἄλλες θεομηνίες (ἀέρα, χαλάζι, πλημμύρες), που ἐκμηδενίζουν τὴν παραγωγὴ τοῦ λαδιοῦ σὲ σημεῖο νὰ μὴ θρῆσκει οὔτε γιὰ τὸ φαγητὸ.

'Η ζωὴ ὁμως ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρὰ ὄλο καὶ περισσότερο θέλει. 'Ετσι, φτάσαμε στὸ σημεῖο, ποὺ ὁ δρόμος τῆς ἐνιτειῆς ἀποτελοῦσε τὴ μόνη διέξοδο γιὰ τὴν ἐπιβίωσή μας. 'Αρχίσε τότε ἡ ἀστυφιλία καὶ ἡ μεταναστεύση στὸ ἐξωτερικὸ. Καὶ ἔφυγαν πολλοὶ Βιαννίτες ἀπὸ τὴν ἐπαρχία. Μπορεῖ νὰ ἔχουν φύγει περισσότεροι καὶ ἀπὸ τοὺς μισοὺς. Μιὰ ἐποχὴ, στὴ δεκαετία τοῦ '50, ἡ ἐπαρχία Βιάννου ἀπειλήθηκε νὰ μετατραπῆ σὲ νεκρὴ περιοχὴ, ὅπου θὰ ὑπῆρχαν μόνο οἱ τάφοι τῶν προγόνων μας.

Φαίνεται ὁμως ὅτι ἡ Βιάννος εἶναι σηματοδμημένη ἀπὸ τὴν ἱστορία καὶ ζευγαρωμένη με τὴ ζωὴ καὶ τὴν ἐξέλιξή τῆς. Γι' αὐτὸ ἐπέζησε καὶ πάλι. 'Επέζησε, γιατί εἶναι ἀνεκτικὴ στὴς μπόρες καὶ γιατί ἔχει πολλὲς φυσικὲς δυνατότητες καὶ διαθέτει ἀνθρώπους με ἀρετὲς καὶ με δυνατὸ μυαλὸ.

Μέσα σ' αὐτὸ τὸ σκοτάδι καὶ τὴν ἀπογοήτευση γιὰ τὸ μέλλον, ὁ Βιαννίτης ἀγρότης γέννησε καὶ ἀνάθρεψε τὴς καλλιέργειες τῆς μπανάνας καὶ τῆς πρώιμης τομάτας στὴν ἐπαρ-

χία. Οἱ καλλιέργειες αὐτὲς ὅπως ἀποδείχθηκε μετέπειτα, εἶναι πολὺ προσοδοφόρες γιὰ τὸν παραγωγὸ καὶ γιὰ τὴν ἐθνικὴ οἰκονομία στὸ σύνολό τῆς. Καὶ με αὐτὲς τὴς εὐλοίες προοπτικὲς γιὰ τὸ μέλλον ἀρχισε ἡ δεκαετία τοῦ '60 καὶ ἀνακόπεται ὀριστικὰ τὸ ρεῦμα τῆς μετανάστευσης τῶν Βιαννιτῶν.

Μὲ τὸν καιρὸ ὁ Βιαννίτης κατάρθωσε νὰ προσαρμόσει τὴν τεχνικὴ τῆς καλλιέργειας τῶν φυτῶν αὐτῶν στὸ ἔδαφο — κλιματολογικὸ περιβάλλον τῆς περιοχῆς με ἔριστα ἀποτελέσματα. Μοναδικὰ, μπορῶ νὰ πῶ, σ' ὀλόκληρη τὴ χώρα. Οἱ καλλιέργειες αὐτὲς, που ὄλο καὶ πολλαπλασιάζονται, ἀποτελοῦν σήμερα τὴν ὀσοβιότερη πηγὴ ἐισοδήματος τῶν παραγωγῶν, με τὰ τὸ λάδι. Οἱ παραγωγοὶ ἀρχισαν νὰ ἐπενδύουν σοβαρὰ κεφάλαια γιὰ τὴς καλλιέργειες αὐτὲς καὶ νὰ ἐκτελοῦν μόνοι τους μικρὰ ἐγχειρηματικὰ ἔργα στὴ περιοχὴ, χωρὶς νὰ ἔχουν βοήθεια ἀπὸ κανένα.

'Η πολυδυναμικότητα τῶν καλλιέργειῶν αὐτῶν δημιουργεῖ μεγάλες προοπτικὲς γιὰ τὴν ἐπαρχία μας. Πολὺ γρήγορα ἡ Βιάννος θὰ μεταβληθεῖ σὲ περὸ βόλι δ' αὐτῆς τῆς χώρας, ἂν ὀχι καὶ τῆς Εὐρώπης. Γι' αὐτὸ ὁμως εἶναι ἐπιτακτικὴ ἀνάγκη νὰ ἐκτελεστοῦν ἀπὸ τὴν πολιτεία ἔργα βασικὰ, θεμελιακὰ ἔργα ὑποδομῆς, χωρὶς τὰ ὀποῖα εἶναι σὰν νὰ κτίζουμε στὴν ἄμμο.

● Η ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΦΥΛΛΟ.

«Πολὺ εὐχαριστοῦμε ὄσους ἔστειλαν τὴν συνδρομὴ τους. Εὐχαριστοῦμε, ἐπίσης, ὄσους ἔστειλαν ἠξέστημένη τὴν ἐνίσχυσή τους πρὸς τὰ «Β.Ν.». Τοὺς δίνουν ἔτσι τὴν δυνατότητα νὰ προχωρήσουν με περισσότερη ἄνεση».